

διὰ τὴν χειροτονίαν, καίρου καλοῦντος, ἱερεῖς καὶ δικό-
νους εἰς αὐξήσιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ ἐγκαινιάσῃ
καὶ τὸν νάον ὁποῦ μέλλει γενέσθαι. Διὰ ταῦτα ὅλα
θέλετε συνομιλήσῃ ζώσῃ φωνῇ καθάρωτερά με τὸν
ἐπιφέροντα τὴν παροῦσάν μας ἐπιστολὴν κύρ Δημή-
τριον, καὶ ὡς τέχιον ὅς ἔχωμεν τὴν τελείαν σας ἀπό-
κρισιν· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἔπειρον ἔλεος
μετὰ τῆς παρ' ἡμῶν εὐχῆς τε καὶ εὐλογίας εἴη μετὰ
πάντων ὑμῶν.

αψ' εδ'. Ἰανουαρίου ιδ'.

ΨΥΧΗΣ ΙΑΤΡΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.*

Ὁ Πλούταρχος, ὡς ἐρρήθη, δις μεταβάς διέτρινεν
ικανὰ τῆς νεότητος αὐτοῦ ἐπὶ ἐν Ρώμῃ. Ἐκ τῆς δι-
πλῆς ταύτης ἐν αὐτῇ διατριβῇ εὐαρέστους τὸ πλεῖ-
στον ἀπεκόμισάτο ἀναμνήσεις ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
ἐγκατεσπαρμένας. Ἔσχε τὴν τιμὴν, ἣν εἶχε περὶ
πολλοῦ, τοῦ ν' ἀντιπροσώπευσεν ἐν αὐτῇ τῇ ἔδρᾳ
τῆς αὐτοκρατορίας τὰ δημοτικὰ συμφέροντα τῆς
Χαιρωνείας. Αἱ ρωμαϊκαὶ βιβλιοθήκαι τῷ παρέσχον
τὰ μέσα τῆς συμπληρώσεως τῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ
ἀψήθονον πρὸς κατάρτισμόν τῶν Παραλλήλων Βίων
ὑλικόν.

Ἐν ᾧ εἰσῆλθον κοινωνικῷ κύκλῳ εἶχεν ἀνασυνδέ-
σει παλαιούς δεσμούς καὶ νέας συνάξει φιλίας. Ἐκ-
τήσαντο τὴν ὑπόληψιν διαπρεπῶν ἀτόμων, οἳ ἦσαν
ὁ Μέτριος Φλάριος, ἀνὴρ εὐπαιδευτος καὶ διδά-
σκαλος τοῦ Οὐεσπασιανοῦ, ὁ Πάκκιος, ἐξοχος
δικανικός, φίλος δὲ τοῦ Πλινίου καὶ τοῦ Τακίτου, ὁ
Φονδανός, ὁ διδάσκαλος τοῦ Νέρβα καὶ τοῦ Τραϊ-
ανοῦ σύμβουλος. Παρ' αὐτοῖς καὶ ἐν τοῖς μέλεσι τῆς
ἐλληνικῆς παροικίας συνήντα ἀρχαίους συσπουδα-
στάς, ἐταίρους καὶ συγγενεῖς ἔτι, παρ' οἷς ἀπήλανε
τῶν ἡδονῶν τῆς ἀπουσίας πατρίδος. Ἀγευστος τῶν
ρητορικῶν θριάμβων, οὗς δωρεὰν ἀποδίδωσιν αὐτῷ
ὁ Ρουῶ, εἰς τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ, νυδοκίμει ἐν ταῖς
ρητορικαῖς αὐτοῦ παραδόσεσι σοβαρὰν ἀσκὼν ἐπὶ
τῶν διακεκριμένων πνευματικῶν ἐπιδρασιν. Ἦν λοι-
πὸν εὐτυχὴς ἐν Ρώμῃ, ἀλλ' ἀπέστεργε τὴν διαρκῆ
ἐν αὐτῇ διατριβήν. Τίνες λοιπὸν εἰσὶν αἱ αἰτίαι αἱ
ἐπαναγαγοῦσαι αὐτὸν εἰς Χαιρώνειαν; Τούτων τι-
νὲς εἰσὶ γνωσταί, εὐνόητοι δὲ αἱ λοιπαί. Ὁ Πλού-
ταρχος ἦν εὐσεβὲς τέκνον τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Βρα-
δέως πάνυ ἐξέμαθε τὴν λατινικὴν. Ἐν τοῖς Παραλ-
λήλοις αὐτοῦ βίοις διαγινώσκειται τάς τις τοῦ ἐξαί-
ρειν τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ ὑπεράνω τῶν συγκρινο-
μένων. Διετήρησεν ἐν αὐτῷ τῆς καρδίας τὴν νεανι-
κότητα, ἀκραιότητα αἰσθημάτων καὶ τινα ἀνάγκην
φίλτρου καὶ πόθου βελτιώσεως τῆς ὁμογενοῦς κοινω-
νίας, ταῦτα δὲ ἤρουν, ἵνα πείσῃ αὐτόν, ὅπως
ἐκζητήσῃ ἠθικὴν ἀτμοσφαῖραν ἥττον βαρεῖαν καὶ
ἀγνωτέραν τῆς ἐν Ρώμῃ. Ἐκρίνεν ἄλλως τε λίαν αὐ-
στηρῶς τοὺς μὴ ἐν τῇ πατρὶδι γῇ διαμένοντας πα-
ραβάλλων αὐτοὺς τοῖς ἐκδεδητημένοις, οἵτινες κα-
καλείπουσι τὴν νόμιμον γυναῖκα χάριν τῶν ἐταίρων.

*) Ἰδε ἀριθ. 50, σελ. 984—986.

Πρὸς δὲ τούτοις ὁ ἱατρὸς τῆς ψυχῆς ἡλπιζεν ἀναμ-
φιδόλως ὅτι πλείονα θὰ κατάρθουν ἐνεργῶν ἐπὶ τῶν
συμπολιτῶν αὐτοῦ καὶ ἐν μέσῳ τῆς εὐεργετικῆς ἐπιε-
ροῆς τῆς γενεθλίου ἀτμοσφαίρας. Καὶ ἐπανεκάμψεν
εἰς Χαιρώνειαν, ἐνθα ἐνεμψέθη. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ
εἰς ἐντιμὸν ἀνήκουσα οἰκογένειαν ἐκαλεῖτο Τιμοζένη,
ἔσχε δὲ ἐκ ταύτης 4 υἱούς, τὸν Αὐτόδουλον, τὸν Χέρω-
να, τὸν Λαμπρίαν ἐκπονήσαντα κατάλογον τῶν συγ-
γραφῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὸν Πλούταρχον, ὃς
ἐγένετο ἀνὴρ διακεκριμένος καὶ πολυμαθής. Ἔσχε
πρὸς τούτοις καὶ θυγατέρα τῇ μητρὶ ὁμώνυμον. Θα-
νούσης δὲ τῆς παιδὸς ἐν ἡλικίᾳ δύο ἐτῶν ὁ Πλού-
ταρχος ἀποδημῶν τότε ἀπνύθυνε τῇ συζύγῳ παρα-
μυθητικὴν ἐπιστολὴν διασωθεῖσαν καὶ εἰσάγουσαν
τὸν ἀναγνώστην εἰς αὐτὸν τὸν οἰκογενειακὸν τοῦ φι-
λοσόφου βίον. Ἀναγινώσκων τις αὐτὴν αἰσθάνεται
ὅτι οἱ δύο σύζυγοι ἦσαν ἀξιοὶ ἀλλήλων καὶ ὅτι θὰ
ἐκέρδαινον μᾶλλον, ἂν ἦσαν γνωστότεροι ὡς τοιοῦ-
τοι. Γυνὴ ὑπερόχον πνεύματος εἰς ἣν ἡ αὐτὴ τῆς
πρώτης γαλλικῆς αὐτοκρατορίας δὲν ἦτο ξένη, ἐλε-
γέ ποτε λαλοῦσα περὶ Ναπολέοντος τοῦ Α'. «Βε-
βαίως ἦν μέγας ἀνὴρ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μέγας σύζυ-
γος». Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πλουτάρχου ὁ πατὴρ
καὶ ὁ σύζυγος ἡμιλλῶντο πρὸς τὸν ἠθικολόγον κατὰ
τὴν τελειότητα. Ἡ πρὸς τὴν σύζυγον τρυφερότης
αὐτοῦ ἦν ἅμα μὲν ζωηρὰ καὶ ἐπιφυλακτικὴ, ἅμα δὲ
βαθεῖα καὶ συνετή. Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς πρὸς αὐτὸν
ἐπιστολῆς κατανοεῖ τις ὅτι εἶχεν ἐκλέξει αὐτὴν με-
ταξὺ τῶν εὐφροτέρων καὶ ὅτι εἶχεν διδάξει καὶ
μορφώσει αὐτὴν αὐτὸς οὗτος κατὰ τύπον ἰδεώδη ἄ-
γνωστον τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι. Λαλεῖ πρὸς αὐτὴν ἐν
γλώσσῃ, ἥτις τὰς ἐκλεκτάς μόνον φύσεις συγκινεῖ
καὶ ἐνθαρρύνει. Ἐν τῷ περιέργῳ ταύτῃ ἐπιστολῇ
ἀποκαλύπτεται οὐ μόνον ἡ πλήρης τρυφερότης
καρδίᾳ τοῦ Πλουτάρχου, ἀλλὰ καὶ ὁ συνεχὴς ἀγὼν,
τοῦ φιλοσόφου, ὅστις δι' ἰδίῳν συγγραφῶν ἐπειράθη
νὰ θεμελιώσῃ τὴν οἰκογενειακὴν συμβίωσιν ἐπὶ τῶν
ἀληθῶν αὐτῆς βάσεων καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὴν τῆς νό-
σου, ὑφ' ἧς ἀπ' αἰῶνων κατετρώχετο.

Ἡ νόσος αὕτη ἦν ἡ ὑποδύς καὶ σχεδὸν εἰπεῖν
δουλικὴ τῆς γυναικὸς θέσις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ οἰκο-
γένειᾳ. Ἀπὸ πολλοῦ γνωστὸν ὑπάρχει τὸ σοβαρὸν
τοῦτο κακόν, ἀλλ' αἱ αἰτίαι τούτου χάρις εἰς προσ-
φάτους ἐρεῦνας ἀκριβῶς καθωρίσθησαν. Εἶνε νῦν
γνωστόν, ὅτι ὁ ἀρχέγονος τοῦ ἐλληνικοῦ οἴκου ὁρ-
γανισμὸς ἦν θρησκευτικός. Ἀσφαλῶς ἐρεϊδόμενος
ἐπὶ τινῶν πεποιθήσεων, ἡμοῖρει ἀφ' ἑτέρου ψυχολο-
γικῶν καὶ ἠθικῶν βάσεων, ἡ δὲ ἐλλειψὶς τῆς ἰσορρο-
πίας ταύτης ἐξηγεῖ τὴν παραδόξως ἀφανῆ τῆς συζύ-
γου θέσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ οἰκογενείᾳ. Ἐκαστος οἶκος
ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ ἱερὸν ἰδιαίτερας θεότητος, ἧς ἡ
ἔσθια ἦν τὸ ὁρατὸν σύμβολον καὶ ἧς ἱερεὺς ἦν ὁ
σύζυγος. Ἡ ἔσθια εἶδε νὰ τηρεῖται ἄσβεστος, ἡ δὲ
ἱερατικὴ διαδοχὴ ἀπὸ ἀρρενος εἰς ἄρρεν μεταδιδο-
μένη ἀδιόλαμπτος. Ἡ ἐξαφάνισις γενεᾶς τινος ἦν
οὐδὲν ἐλαττον ἢ ἐκμυδένισις ἰδίας τινος λατρείας.
Ἀπαιτεῖτο λοιπὸν, ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου τηρεῖται
τοῦ οἴκου ἡ συνέχεια, ὅπως ὁ πατὴρ ἔχη υἱὸν δια-
δεχόμενον τὴν ἱερὰν αὐτοῦ λειτουργίαν καὶ ἵνα ὁ
υἱὸς οὗτος ἢ νόμιμος. Ἐντεῦθεν ὁ γάμος ἀπέβαλεν
ἐν μέρει τὸν ἰδιόζοντα αὐτῷ ἠθικὸν χαρακτῆρα. Ἡ

στενήν ένωσις δύο προσώπων συνελθόντων εἰς κοινω-
νίαν γάμου ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀμοιβαίας διὰ τῶν τέ-
κνων εὐδαιμονίας περιήγετο εἰς ἀπλοῦν παιδοποιίας
μέσον καὶ ἰδίως εἰς μέσον ἀποκτησεως ἄρρενος γό-
νου, ὃς καὶ μόνος ἠδύνατο νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ τὸν
θάνατον τοῦ πατρὸς τὰ ἱερατικά τῆς ἐστίας καθή-
κοντα. Ἐμφαίνεται ἄλλως τε τοῦτο σαφῶς ἐν τῇ
ἀπαγγελομένῃ κατὰ τὴν πράξιν τοῦ γάμου τυπικῇ
ῥηταίᾳ ἐπαίδων ἐπ' ἀρότω γυναικῶν. Ἐν ὁργανισμῷ
οὕτως εὐνοουμένῳ ἡ φυσικὴ γυνὴ ἢ ἐπιτραπητὴ μοι
ἢ λέξις, ἢ σωματικὴ γυνὴ ἢν ἀρκοῦσα. Μία μόνη
ἡθικὴ ἐλογίζετο ἀναγκαία, ἡ ἀγνοότης, αἱ δὲ λοιπαί,
ἂν μὴ ἐπιφθοροὶ θεωροῦντο, μικρὰς ὁμῶς ἡξιοῦντο
προσοχής. Μήτηρ ἢ γυνὴ ἠδύνατο νὰ ἦ φιλόστοργος,
θελκτικὴ, τρυφερῶς ἀγαπωμένη· παρὰ πάντα ταῦτα
ἀπεπέμπετο τοῦ οἴκου, ἂν μὴ ἦτο γόνιμος. Ὅταν
δὲ ἡ ένωσις ἀπέβαινε ἀγονος ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ
συζύγου, τὴν θέσιν αὐτοῦ καταλαμβάναν ὁ ἀδελφεὸς
ἢ τις ἄλλος τῶν συγγενῶν, ἡ δὲ γυνὴ παρὰ τὴν
ἀποτροπὴν αὐτῆς εἰς παραπλῆνδιαν μίσεις ὤθειλε
ν' ἀνέλθαι αὐτάς, χάριν τῆς διαδόσεως τοῦ γένους
καὶ τῆς συνεχείας τῆς λατρείας. Καθ' ἑτέραν τῆς
ἀρχῆς ταύτης θεωρίαν ἡ μοιχαλὶς γυνὴ ἐκολάζετο
διὰ θανάτου παρὰ τοῦ ὑβρισθέντος συζύγου· ὡς πα-
ρεισαγαγοῦσα ἱεροδούλον καὶ ξένον εἰς τὸ οἰκογενεια-
κὸν ἱερὸν. Ἡ γυνὴ τούτου ἐνεκα οὐδαμῶς ἦν ὑπό-
χρεως νὰ ἦ μετὰ πάθους ἀφωσιωμένη τῷ συζύγῳ· ἦν
δὲ ἀπὸλλυμένη πάσης ζωῆς τάσεως τοῦ νὰ φαί-
νηται αὐτῷ ἀρεστὴ ἐκ φόβου μὴ ἐπέλθῃ αὐτῇ ἡ ἰδέα
νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς ἕτερον. Ἐν τούτοις ὁ
γάμος ἦν ὑποχρεωτικὸς καὶ ἐκολάζετο ἡ ἀγαμία· ἡ
συζυγικὴ ένωσις ἀπεστερημένη ἐν ὀνόματι αὐτῆς
τῆς ἱερότητος αὐτῆς τῶν μᾶλλον θεμιτῶν αὐτῆς τέρ-
ψεων καὶ τοῦ ἀρίστου τῶν θελημάτων αὐτῆς οὐδὲν
ἕτερον θά ἦτο ἢ αὐστηρὸν καθήκον ἂν μὴ τὰ ἦθῃ
δὲν ἐμετρίαζον τὰς ἀναποφεύκτους συνεπειὰς ὁρ-
γανισμοῦ τόσῳ ἀνεπαρκῶς ἱκανοποιούντος τὴν ἐπι-
τακτικώτεραν τῆς ἡμετέρας φύσεως κλίσιν.

Δυστυχῶς ἡ χειρίστη τῶν συνεπειῶν τούτων ὑπῆρ-
ξεν ἐκείνη ἢ καὶ πληρέστερον ἐκδηλωθεῖσα. Ἡ μή-
τηρ τοῦ οἴκου ὀλίγον ἠγαπάτο καὶ ἀπέβη, ὡς φαί-
νεται, ὀλίγον ἀγάπης ἀξία. Λακεδαιμονίως τις ἐρω-
τώμενος ποτε τὴν αἰτίαν, δι' ἣν εἶχε νυμφευθῇ λίαν
βραχύσωμεν γυναῖκα. — Διότι, ἀπῆντησε, τῶν κα-
κῶν δέον νὰ ἐκλέγῃ τις, τὸ μικρότατον. Οἱ ὑπὸ τοῦ
Πλουτάρχου ἀναφερόμενοι αὐτοὶ λόγοι εἰδὶ πλέον ἢ
ἀπλοῦν δόγμα· συνοψίζουσιν ὁλόκληρον κοινωνι-
κὴν κατάστασιν. Οὐδὲν εὐρίσκον ἐν τῇ γυναικῶν
ὁ ἔως τὸ διεγείρον, θεραπεῖνον καὶ τρέφον αὐτὸν
μετῃνάστευσεν ἐπιζητῶν ἔξω τῆς οἰκιακῆς ἐστίας
τοῦ πάθους τὰς παραφθορὰς καὶ τῆς ἀγάπης, ἃς τῇ
ἠγοῦντο ἐν αὐτῇ. Ἐντεῦθεν ὁ θρίαμβος τῶν ἐται-
ρῶν, καθ' ὃν ὁ Πλουτάρχος ἐρωμένον διεξάγει πόλε-
μον, ὅπως ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτῶν τὸν ἐρωτὰ καὶ ἐπα-
ναγάγῃ εἰς τὴν συζυγικὴν ἐστίαν. Ὁ ἐχθρὸς ἦν πάνο-
πλος καὶ ἀπὸ μικροῦ ἡσυχυμένος. Πᾶν γόντρον ἀφαι-
ρεθὲν ἀπὸ τῆς ἐντίμου γυναικὸς ὑπὸ τῆς θρησκείας
πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀπαξιούμενα θελήντρια εἶχε περι-
βληθῇ ἢ ἑταῖρα καὶ θαρραλέως τούτων ἐκράτησεν. Οὐ-
δέποτε ἐν οὐδεμιᾷ χώρῳ εἰς τόσῳ ὑψηλὴν ἀνῆλθεν αὐτὴ
περιωπὴν διὰ τῆς εὐφύας, τῆς καλλονῆς καὶ τοῦ

ἐρωτικοῦ πάθους καὶ οὐδαμῶς τόσῳ διασημὸν ἔσχεν
ιστορίαν. Ἐνῆκε καὶ αὕτη εἰς ἑρπιδεῦτικόν τι ὅμι-
σμα. Ἐπὶ ἡλόν φλέγοντά, ὑπὸ τὴν φουέραν ταύ-
την ἀτμόσφαιραν, τὴν νέαν γέν διερραῖονσαν, τὴν
δὲ χαυνοῦσαν, καθ' ὅσον ὁ ἀνεμος πνέει παλαιῶς ἢ
ἐξ ἡπείρου, ἢ ἡδονῇ ἐξήσκει, τόσῳ ἰσχυρὸν τὸ ἐκφυ-
τῆς κράτος, ὥστε εἶχε θεοποιηθῇ. Ἄν ἡ τοῦ οἴκου
δέσποινα ἦν τῆς ἐστίας ἱερεῖα, ἢ ἑταῖρα ἦν ἱερεῖα
τῆς Ἀφροδίτης πλεονεκτοῦσα ἐκείνης καθ' ὅσον
αὕτη μὲν ἐτέλει τὰ τερπνὰ τῆς ἡδονῆς μυστήρια,
ἐν ᾧ ἡ σύζυγος ἔθυσεν εἰς τὸν βωμὸν τῶν δυσχερῶν
καθηκόντων καὶ τῶν αὐστηρῶν ἀρετῶν. Πλὴν δὲ
τούτου ἀδιαλείπτως ἠναγκαζομένη νὰ θέλῃ καὶ ὑπο-
τάσσῃ εἰς τὰ ἐαυτῆς θελήντρια τοὺς διαπρεπεστά-
τους τῶν ἀνδρῶν, πολιτικούς, ῥήτορας, φιλοσόφους,
καλλιτέχνας, ἀσμενίζοντας τῇ μετ' αὐτῆς ἀναστρο-
φῇ ἢ ἑταῖρα ἀνέπτυσσε τὰς φυσικὰς αὐτῆς χάριτας,
ἐν ᾧ ἡ οἰκοδέσποινα διέμενε ἐν τῇ αὐτῇ μετὰ τῶν
θεραπεινῶν αὐτῆς πνευματικῇ ἀναπτύξει καὶ ἀσυ-
ναισθήτως ὑπεβιάζετο. Ἦν ἡρώς ἐν τῇ ἐποχῇ αὐ-
τῆς ἡ Λάαινα ἐκείνη, ἥτις ἀπέκοψε τὴν γλῶσσαν διὰ
τῶν ὁδόντων καὶ ἔπτυσεν αὐτὴν εἰς τὸ πρόσωπον
τῶν θυμίων αὐτῆς ἐκ φόβου μὴ ἐκφύγῃ αὐτὴν ὑπὸ
τῶν βασάνων καταβεβλημένην τὸ μυστικὸν τῆς συνω-
μοσίας. Διάσημος ἦν ἡ Ἀσπασία, ἡ τὴν εὐγλωττίαν
εἰς τοὺς καλλιτέχνας τοῦ λόγου διδάσκουσα. Διὰ τῆς
ἀγχινοίας αὐτῆς εἶχεν ἀποβῇ ἡ ἀληθὴς βασιλίσσα
τῆς λαμπρῆς ἐκείνης ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας, ἥς
ἡγεμὼν ἄνευ σκιάπτρου καὶ στέμματος ἦν ὁ Περικλῆς.
Τῇ φρόνῃ δὲν ἤρκει ὅτι ἦν τῶν γυναικῶν ἡ περικαλ-
λεστέρα καὶ ἡ ὁρατὴ οἶονεῖ ἐνδάρκως τῆς θεᾶς
ἥς ἦν ἡ λειτουργός. Ἐν ἡμέραις δεινῶν συμφορῶν
ἐπεδείκνυε τὰ πατριωτικώτατα τῶν αἰσθημάτων
προσφερομένη ν' ἀνεγείρῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ τὰ κατὰκαμ-
μένα τεῖχη τῶν Θηβῶν. Λαῖς ἡ νεώτερα κοινὴ οὔσα
ἑταῖρα ὡς ἡ πρεσβύτερα ὑψῶθη ποτὲ οὐχ ἥττον μέ-
χοι τοῦ ἀγνοῦ καὶ ἀφιλοκεροῦς ἐρωτος. Ἐρασθεῖσα
τοῦ Μακεδόνα Ἰπποθόλου ἐγκατέλειπεν, ἵν' ἀκολου-
θῇ τούτῳ εἰς τὸ στρατόπεδον τὰς σκιάδας τοῦ Ἀ-
κροκορίνθου, καὶ τὰς δροσερὰς πηγὰς, ἃς ποδοῦτον
ἐφίλει. Αἱ συμπολιτίτιδες αὐτῆς ζηλοτοποῦσαι τὴν
καλλονὴν αὐτῆς τὴν ἐθανάτωσαν διὰ λιθοβολισμοῦ
ἐν αὐτῇ τῆς Ἀφροδίτης τῇ ἱερῇ λησμονοῦσαι ὅτι διὰ
τοῦ μαρτορίου τούτου ἀπέδιδον αὐτῇ τὴν ἀπολε-
σθεῖσαν τιμὴν. Πῶς ἠδύναντο οἱ Ἕλληνες ν' ἀντι-
στῶσιν εἰς τὰ ἐκλεκτὰ ταῦτα πλάσματα τὰ συγκρι-
νῶντα ἔστιν ὅτε τῷ θελήντρῳ τῶν θεομοτάτων ἡδο-
νῶν καὶ τι μεγαλείον γόντρον; Ὁ κόσμος οὗτος τῶν
ἐταίρων ἦν τότε ἡ μόνη τῶν γυναικῶν κοινὴν ἐν ᾧ
ἦν δυνατὸς ὁ πνευματικὸς βίος. Ἐφθίτων εἰς αὐτὸν
καὶ ἐδεμνύνοντο ἐπὶ τούτῳ. Τὸ τῶν ἐταίρων κράτος
ἦν γεγονός, ἂν μὴ θεμιτὸν ἀλλὰ πάντως ἀποδεκτόν.
«Ἐρχομεν, ἔλεγεν, ὁ Δημοθένης, ἑταῖρας ἐπὶ ταῖς
ἡδοναῖς ἡμῶν, παλλακὰς, ἵνα μετέχωσι τῆς ἡμετέ-
ρας εὐνῆς, καὶ συζύγους, ἵνα διατηρῶσι τοὺς ἡμετέ-
ρους οἴκους καὶ παρέχωσιν ἡμῖν νομίμους γόνους».
Ὡς βλέπομεν τὰ οὐσιώδη τοῦ ἐρωτος στοιχεῖα εἶ-
χον διασκηδασθῇ καὶ ἐκ τῶν συγκροτούντων αὐτὸν
δυνάμεων ὁ οἶκος διατήρησε τὰς ἥττον ἐπαγωγούς.
Τὴν σοβαρὰν ταύτην ἀνωμαλίαν μέχρι τινὸς εἶχε με-
τριάσει βαθμοῦ ἢ πνευματικῇ πρόοδος; Δυσχερὲς

εἶνε οὐκ ἀποφανθῇ τις περὶ τούτου. Ἀναμφιβολῶς κρίνων τις ἐκ τινῶν τοῦ Λουκιανοῦ διαλόγων, ὃς ἐκ τοῦ συνειρηγμένου Πλούταρχου ἠκολούθησε συναγαγεῖν ὅτι ἡ ἑταῖρα κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα εἶχε πολὺ ὑπολειφθῆ τῆς φρονιμῆς καὶ τῆς λαίδας. Συνέπειά ἐστὶ τῆς παρακμῆς ἢ ἐκπτώσεως παντὸς πράγματος καὶ αὐτῆς ἐστὶ τῆς κακίας. Ἐν τούτοις ἡ νόμιμος γυνὴ δὲν φαίνεται, ἐν Ἑλλάδι τουλάχιστον, μεγάλως ἐκ τῆς καταπτώσεως ταύτης τῶν ἑταίρων ὥφελαισθαι. Ἐν τῷ γάμῳ οὐδὲν ἄλλο ἐπεδιώκετο εἰσέτι ἢ ἡ φερνὴ καὶ ἡ προσδοκία γόνων. Δὲν ἐζητεῖτο παρὰ τῆς συζύγου οὔτε τὸν οἶκον νὰ ὠραίσῃ, οὔτε τὸν βίον νὰ καταστήσῃ ἐπαγωγόν. Ὁ Πλούταρχος διαγινώσκει τὸ κακὸν τοῦτο, ἀσχάλλει ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπιδιώκει τὸν θεραπείαν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐν τῷ κόλπῳ τῆς οἰκογενείας ἐνιδρύσεως τοῦ ἔρωτος, ὅστις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποτελεῖ.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου ἀπαιτεῖτο ἡ ἀνύψωσις τῆς νομίμου γυναικός. Εἶνε δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ Πλούταρχος τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπιδιώκων ἀπέφυγε τὴν ὑπερβολὴν, τὴν χίμαιραν, τὴν ἀτοπίαν καὶ ἅμα ὑπέδειξε τὰ τελεσφορώτατα καὶ σήμερον ἐστὶ μέγα δι' ἃν ἡ τῶν συζύγων ἔνθεσις ἡδύνατο ν' ἀνακτῇσθαι τὸ ἠθικὸν αὐτῆς ἀξίωμα. Οἱ ἐν τῷ δυσχερεῖ τούτῳ σταδίῳ προσηυθύνοντες τοῦ Πλούταρχου ἢ ἀκολουθήσαντες αὐτῷ, εἰς πλείονας ὁδὰς πλάνας περιέπεσαν. Τὸ σταθερὸν καὶ ὑγιὲς τοῦ Πλούταρχου πνεῦμα ὑπετίπωσε βέλτιον τῇ γυναικὶ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς θέσιν περιορίζων αὐτὴν ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἐδρίᾳ. Ὑπομνησκει αὐτῇ ὅτι ὑπὸ τοῖς πόδας τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, θεᾶς τοῦ ἀγνοῦ ἔρωτος, ὁ Φειδίας εἶχε θέσει χελώνην, σύμβολον ἐκφραστικὸν τῆς σιγηλῆς, καὶ περιεσταλμένης ζωῆς. Ἀλλ' ἐκεῖ ἐν τῷ ἡμίφωτι καὶ παρὰ τοὺς βωμοὺς αὐτῆς ἀξιοὶ νὰ λάμπῃ ἐν πάσῃ τῆς ἀκτινοβολίᾳ τῆς τελείας γυναικός. Ἡ ἄπταιστος τοῦ ἠθικολόγου ὀρθοφροσύνη διαλάμπει καὶ ἐν τῷδε. Πᾶς ἄλλος τὸ ἔργον τοῦτο τῆς ἀνορθώσεως τῆς γυναικός θὰ ἐνεπιστεύετο τῇ πολιτείᾳ, τοῖς νόμοις ἢ τῇ ἱεροκρατικῇ ροπῇ. Ὁ Πλούταρχος τὴν ἐντολὴν ταύτην εἰς δύο μόνα πρόσωπα ἐπιφορτίζει, εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα καὶ τὸν ἑαυτῆς σύζυγον.

Δυσχερὲς βεβαίως τὸ διδάξαι τὴν γυναῖκα κατὰ τὴν ἐπιούσαν τοῦ γάμου αὐτῆς τίνι τρόπῳ δύναται νὰ ἀρχῇ ἀμερίστως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ συζύγου ματαιοῦσα τὰς θρασείας ἀποπειράς τῶν φροδῶν αὐτῆς ἀντίπαλῶν. Τὸ ζήτημα ἦν ἐκ τῶν φιλογερωτάτων, ἀλλ' ὁ Πλούταρχος διεξήγαγε τοῦτο μετὰ τόλμης μὲν χρηστῆς, λεπτῆς δὲ ἐπιφυλάξεως. Εἰς ἣν ἐν τοῖς πολλοῖς ὁ δεινότερος σκοπέλος τότε ὡς καὶ νῦν ὁ ἔξῃς. Ἡ σεμνότης ἐπέτρεπε ταῖς ἐντίμοις γυναιξὶ τὸν κατὰ τῶν ἑταίρων ἀγῶνα τὴν χρῆσιν τῶν μέσων, οἷς ἐκεῖναι ἐχρῶντο; Σήμερον αἱ γυνῶμαι φαίνονται ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀποκλίνουσαι. Εἰς ἀμφότερα τὰ στρατόπεδα βλέπει τις τὴν αὐτὴν πανοπλίαν καὶ τὰ αὐτὰ ἐμβλήματα, τοιαύτη δὲ οὐκ ὀπανίως ἐπικρατεῖ ὁμοιότης, ὥστε ἀδύνατος μεταξὺ αὐτῶν ἀποδαίνει ἡ διάκρισις. Οἱ σώφρονες ἀποδοκιμάζουσι τὴν τοιαύτην τακτικὴν, ἀλλὰ τὸ κοινὸν κρίνει ἐκ τῆς περιβολῆς, δὲν εἶνε δὲ

βεβαίως ἐπίζηλος ἡ τοιαύτη ἐπιτυχία τῆς συγχύσεως μετὰ περιφρονουμένων πλάσμάτων.

Ὁ ἐπιθετικὸς οὗτος συναγωνισμὸς ἐκτίθησι τὴν τιμὴν εἰς σοβαροὺς κινδύνους. Ὁ Πλούταρχος συνίστησι καθαρῶς ἀμυντικὴν διαγωγὴν συνισταμένην εἰς τὸ μιμεῖσθαι τὰς ἀρετὰς μόνον τῶν πολεμίων καὶ οὐδὲν πλεόν. Ἰατρὸς ὢν τῆς ψυχῆς καὶ χειραγωγὸς τῶν συνειδήσεων, τὰ πάντα δικαιούται νὰ λέγῃ καὶ οὐδὲν σιωπῇ· ἀλλ' οὐδέποτε ὑπερπηδᾷ τὸ μέτρον. Κρίνεται ἕκαστος ἐκ τῶν κατωτέρω ὑποθηκῶν τῆδε κακῶς ἐγκατεσπαρμένων. «Ἄφες, λέγει, τῇ νεαρῇ γυναικὶ, ἄφες ταῖς ἑταίραις τὰ χρυσοποικιλτα πέδιλα, τοὺς κόσμους, τὴν πορφύραν, τὰ διεγερτικὰ ἀρώματα καὶ ἅπαντα τῶν ἐπαγωγῶν αὐτῶν θελήτηρων τὴν πανοπλίαν, ἀλλὰ δανείζου ἀπ' αὐτῶν ἐξαγνίζουσα τὴν ὑπερτάτην τέχνην τοῦ ἐλκεῖν τὴν ἀγάπην, πρόσκτησαι τὴν φιλομειδίῃ χάριν, τὴν ἐξαίρετον σεμνότητα, τὴν ἀφελῆ καὶ ἀκαταμάχητον τῆς καλλοπῆς δύναμιν, ἥτις τὴν ἀνθρώπιν ἀποτελεῖ τῆς ἀρετῆς. Οἱ λόγοι τῆς νεαρᾶς συζύγου ἔδωσαν ἡδεῖς ὡς εὐχνομι καὶ εὐδομοὶ καρποί. Ἐν δὲ τῇ μυστικῇ ὥρᾳ, τὴν καλλοπὴν ἐπισκιαζέτω ἡ αἰδώς. Ἀς τέρρη καὶ θέλγῃ ἡ γυνὴ τὸν σύζυγον οὐχὶ βεβαίως ὡς ἡ Κίρκη ἐγοήτευσε τοὺς ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ὡς ἐμάγευσεν αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν ἥρωα σεβασθεῖσα αὐτοῦ τὸ λογικόν, οὐ ἔφειδατο ἐν τῇ μέτρῃ τῶν αἰσθησεων. Ἐχέτω τὴν εὐγενῆ φιλοδοξίαν τοῦ ἀρχεῖν ἀνδρός, οὐχὶ δούλου ἢ κτήνους. Ἐδωσαν ἀμφοτέροις κοινὰ αἱ τέρψεις, οἱ φίλοι, τὰ φρονήματα, αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις. Φευγέτωσαν τὰς ἐριδας, τὴν διαμάχην· ἂν δὲ κακῇ τινι μοίρᾳ—διότι τὰ πάντα δέον νὰ προβλέπη τις—νεῖκος ἐν αὐτοῖς ἀναφθῇ τάχιστα ἐπικαλεσθῶσαν τῆς Ἀφροδίτης τὴν μεδιτείαν». Ἰδοὺ ὅποιον ὁ Πλούταρχος ἀντιτάσσει ὑγιὲς ἰδεώδες κατὰ τῆς εἰκόνης τῆς ἑταίρας. Ἰδοὺ ἡ φίλη, ἡ σύντροφος, ἡ ἐμπιστος σύνευνος ἦν ὁ Πλούταρχος ἀγωνίζεται νὰ ὑποκαταστήσῃ τῇ ἀρχαίᾳ οἰκοδοποιῇ, ἵνα προσελκύσῃ τὸν ἄνδρα ἐντὸς τῆς οἰκογενειακῆς ἐδρίας καὶ συγκρατήσῃ ἐν αὐτῇ. Ἐν τῷ νέῳ τούτῳ τοῦ οἴκου ὀργανισμῷ ὀφείλει καὶ ὁ σύζυγος νὰ παραδῇ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐν τούτῳ ἐστὶ ὁ Πλούταρχος δεικνύται νεωτερίζων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους καὶ παραμένει τοιοῦτος ἐτι καὶ νῦν. Μεταξὺ τῶν πρωτοτύπων αὐτοῦ θεωρῶν ἐπιστήσωμεν τὸν νοῦν ἐν τῷ ζητήματι τῆς παιδεύσεως τῶν γυναικῶν, ἐν ᾧ ὑπερακοντίζει, καὶ ὑπερέχει δύο μεγάλων νεωτέρων ἠθικολόγων. Ὁ Μολιέρος καὶ ὁ Ρουσσὸς προδίδουσιν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πλείονα διηρημένα ἢ δικαιολογημένα. Ὁ πρῶτος ὡς μέσον ὅρον μεταξὺ τῆς ἀπαιδεύτου Ἀγνῆς καὶ τῶν ἐν λόγοις κομψευομένων ἡρώιδων τοῦ (Les précieuses ridicules), ὡς ἀννηλεῶς σατυρίζει συνίστησι τὴν παιδεύσιν, ἀλλὰ γλισχροτάτην, ἥς μικρὰν ἰδέαν παρέχουσιν οἱ ἀκόλουθοι στίχοι.

Il faut que le savoir d' une femme se hausse
A connaître un pourpoint d' avec un haut de chausse.

Ὁ δὲ Ρουσσὸς κατ' ἐπιφάνειαν ἐλευθεριώτερος ἀποδύρει διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ὅτι χορηγεῖ διὰ τῆς ἑτέρας. Μικρὰν ἀπαιτεῖ τὴν γυναικείαν μόρφωσιν ἀναφῶν. «Ἦλ' ἡμετέραν ἀγνοία! εὐδαίμων ὁ διδάξων αὐτὴν σύζυγος». Ἀλλ' ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀγωγῆς

τῆς νεαρᾶς συζύγου καίτοι λίαν εὐχάριστος δύναται νὰ ᾖ ἐπὶ μακρὸν τοιαύτη· Ὁ Πλούταρχος τὸ ἀγαθὸν τοῦ παιδαγωγοῦ ἔργον δὲν ᾔσχετο ὅτι ἀποδοτέον τῷ ἔρωτι. Ὁ Πολλίανος δύναται νὰ ὀμιλῇ τῇ Εὐρύδικῃ ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ γάμου ἡμέρας περὶ φιλολογίας, φιλοσοφίας καὶ ἐπιστήμης. Προσέχουσα αὕτη τὸν νοῦν θὰ εὖνοῃ τὸν σύζυγον· Ἡ ἀμαθὴς ἔστω καὶ ἀγίνους δὲν ἐννοεῖ πάντοτε· ἡ δὲ σχολαστικὴ νομίζει πάντοτε ὅτι δὲν ἐννοεῖται ἐπαρκῶς. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων δέον νὰ ἐκλέγῃται ἡ πνευματώδης καὶ εὐπαιδευτος γυνή, ἣν ὁ Ρουσσὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ διαρίσῃ. Εἶνε δὲ τοιαύτη ἡ τοῦ Πλουτάρχου Εὐρυδική, ἥτις γευσθεμένη ἤδη μαθήσεως ποθεῖ ν' ἀναπτύξῃ ταύτην ἵνα τῷ συζύγῳ ᾖ ἀρεσθὴ, ἅμα δὲ καὶ ἡ σύζυγος ἐκείνη οἶαν τελείως περιέγραψεν ὁ συγγραφεὺς τῆς γυναικείας ἀγωγῆς.

Ἀλλά, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἂν ὅπωςδὴποτε ἀνεκτὴ ὑπάρχῃ ἡ μεταξὺ τῶν συζύγων ἰσότης δὲν εἶνε ὅμως ἐπικίνδυνος ἢ καταφανής, ἢ ἀδιαφιλονίκητος τῆς γυναικὸς ὑπεροχῇ; Καὶ τὴν δυσχέρειαν ταύτην προσεῖδεν ὁ ἡμέτερος τῆς ψυχῆς ἱατρός. Ἐσκέψατο μῆτοι παραπλησία τῶν ὄρων καὶ τῶν προσόντων ὑπεροχῇ ἠδύνατο νὰ προσεὐνήσῃ τῇ οἰκιακῇ κοινωνίᾳ νόσον. Ἡ περίπτωσις αὕτη πολεμεῖται ἐν τῷ περὶ ἔρωτος διαλόγῳ διὰ τῆς συμβουλιᾶς φιλοσόφων προσελθόντων εἰς Θεσπίας ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Ἐρωτος.

Ὁ Βάκων ἀνὴρ εἰς νεανίας ἐράται περικαλλοῦς πλούσιος, εὐφυοῦς ἀλλὰ προσδυτέρας αὐτοῦ καίτοι νέας εἰς χήρας. Καὶ ἡ Ἰσμυνοδόρα αὐτὴ ποθεῖ τὴν μετὰ τοῦ Βάκωνος ἑνώσιν παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἡλικίας. Ἀλλ' εἶνε δυνατὴ ἡ ἀνίσις αὕτη ἑνώσις; — Οὐχί, λέγουσιν οἱ μὲν, εἶνε ἀνατροπὴ τῶν ὄρων τοῦ κόσμου τούτου. — Τί σημαίνει; ἀπαντῶσιν ἑτέροι· ὁ ἔρως εἶνε θαυματουργός· πεποιθατε ἐπ' αὐτόν. Ἐν τῇ ἀκροτάτῃ τῆς συζητήσεως ἐξάγει ταχυδρόμος ἀφικνεῖται πνευστιῶν καὶ κονιορτοῦ ἔμπλεως. Τί συμβαίνει; Ἡ Ἰσμυνοδόρα ἀπήγαγε διὰ τῶν φίλων αὐτῆς τὸν Βάκωνα καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς ὁ νεανίας περιβάλλεται τὴν γαμήλιον στολὴν καὶ νυμφεύεται αὐτήν. Ἡ ἀγγελία ἐνσπείρει τὴν συγκίνησιν παρὰ ταῖς φιλοσόφους καταπληκτοῖς καὶ ἀγανακτοῦσιν ἐπὶ τῷ σκανδαλῷ. Ἐν τούτοις πραίνονται κατὰ μικρὸν καὶ μεταγινώσκουσιν. Ἐν συντόμῳ δὲ ἐγείρονται καὶ μεταβαίνουσιν ἵνα παραστῶσιν εἰς τὴν τελετὴν τῶν γάμων. Ἀπρόοπτος ὄψω καὶ εὐάρεστος λύσις, ἥς εὐνόητος ἡ ἠθικὴ ἐννοία. Ὅταν μεταξὺ δύο ὑγιῶν ψυχῶν τὸ πάθος ἐμφιλοχόρησῃ μέγα καὶ βαθύ, ἡ τῆς γυναικὸς ὑπεροχὴ οὐδὲν ἔχει τὸ κινδυνώδες καὶ δύναται ν' ἀποβῇ τῆς εὐδαιμονίας αἰτία, ἀρκεῖ μόνον ἡ ὑπεροχὴ αὕτη νὰ μὴ ἐπιβάλλῃται ὑπερήφανως, ἀλλὰ χρησιμοποιοῖται εἰς ἐξάλειψιν τῶν διαφορῶν καὶ ἐγκατάστασιν τῆς ἰσορροπίας. Καὶ οὕτω προκειμένου περὶ ἔρωτος ἐν τῷ γάμῳ καὶ τῆς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἐπιρροῆς τῆς γυναικὸς, ὁ Πλούταρχος ἐξισοῦται καὶ ὑπερτερεῖ ἐνιαχοῦ μὴ πλανώμενος τοὺς εὐτολμοτάτους τῶν νεωτέρων. Ἀλλως δέ, ἡ ἠθικὴ τοῦ Πλουτάρχου ἱατρικὴ ἐφηρμοσμένη εἰς τὴν τοῦ οἴκου ἀναγέννησιν παρέμεινεν ἡ μόνη τελεσφόρος. Κατὰ τὴν νέων πολέμιον, οὗς αἱ ἐπαινεσάσεις ἐδναιοῦργησαν τῇ ἐντίμῳ γυναικί, οἵτινες ἀπογυμνοῦσι τὰς αἰθούσας καὶ τοὺς κοιτῶνας

χάριν τῶν λειχῶν, τῶν στυθοροῖσεων καὶ τῶν οἰνοπώλειων ὅποια ἡ νῦν χρησιμοποιοῦμένη θεραπεία; Οἱ σημερινοὶ ἠθολογοὶ λέγουσιν ὅτι πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν ἐπείγει ἡ ἀνάγκη τῆς μορφώσεως τῶν γυναικῶν, ἢ προκαλοῦσα τὴν ἀνάδειξιν ὅλης αὐτῶν τῆς ἀξίας. Οὐδὲν ἔλαττον τούτων ἔλεγεν ὁ Πλούταρχος πρὸ 1800 ἐτῶν, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἐπεξήνται καὶ τὸ πρὸς ζωογόνησιν τῶν δημοσίων ἀρετῶν φάρμακον, τὸ μέλλον νὰ διεγείρῃ τὴν νεαροκωμένην τοῦ πολίτου ψυχὴν. Ἰδωμεν, ἂν νῦν τιχθεὶς ν' ἀνακαλύψῃ τοῦτο.

(Ἀκολουθεῖ).

CHARLES LÉVEQUE

(Μετάφρασις Φωτίου Δημητριάδου).

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Ποικίλη ἱστορία

ἐκ τῆς Βίβλου τῶν Βασιλείων

ἀρεκδότου συγγράμματος Καισαρίου Δαπόντε.

Κωνσταντῖνος Δαπόντες ἐγεννήθη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέῳ ἐκ τῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας Δαπόντε, ὁ πατὴρ δ' αὐτοῦ πρόξενος τῆς Μ. Βρετανίας. Ἦν ἀνὴρ ἱκανῶς πεπαιδευμένος ἐν τε τῇ ποιητικῇ, φιλοσοφίᾳ, καὶ θεολογίᾳ. Προσληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου ὡς δευτέρου γραμματεῦς τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ αὐλῆς (κούρτης) ἀπεστάλην πρεσβευτὴς πρὸς τὸν χάνην τῶν Τατάρων εἰς Κριμαίαν. Ἀκολουθῶς ὑποπεδῶν εἰς πειράσμοις τοῦ ματαίου τούτου κόσμου, προσήλθεν ἐν τῇ κατὰ τὸν Ἄθω Ἱ. μονῇ τοῦ Ἐνροποτάμου ἐνθα ἐκουρεύθη μοναχός, μετονομασθεὶς Καισάριος. Ἀποσταλεὶς δὲ παρ' αὐτῆς μετὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἰς διάφορα μέρη τῆς Μολδαβίας¹ συνέλεξε τὸ ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν καὶ ἀνέγειρε τὸν περικαλλῆ καθολικὸν ναὸν τῆς μονῆς ταύτης, πρότερον ὄντα μικρὸν καὶ ἐτοιμόρροπον· ἀπέθανε δὲ περὶ τὸ 1789 ἐν τῇ πατρίδι του, ἐν ᾗ μετέβη χάριν τῆς υἱείας του. Ὁ Δαπόντες ἦν ἐκ τῶν πολυμαθεστέρων καὶ πολυγράφικωτέρων τοῦ καιροῦ του, μελωδὸς καὶ στιχουργὸς οὐχὶ τῶν εὐκαταφρονήτων, μὴδεῖαν ὅμως τηρῶν τάξιν εἰς τὰ συγγράμματά του, ἀλλὰ συνεχῶς ἀναμινύων ἀκατάλληλως τὸ σπουδαῖον μετὰ τοῦ γελοίου, τὴν Γραφὴν μετὰ τῆς μυθολογίας κλπ.

Ἐγράφε καὶ εἰς πεζὴν φράσιν τινά, ὁμοίως κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς ἀπειρούς, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον εἰς στίχους, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ διὰ τῶν ἐξῆς·

Διὰ ταῦτα κ' ἐγὼ λοιπὸν ὅτι παλαιότερα
ἢ στιχουργία ἢ χρυσή, ὅτι τιμιώτερα
οὐσα τιμιώτερα δέ, εἶναι καὶ γλυκύτερα
ἔσονται γλυκύτερα δέ, εἶναι ποθεινότερα,

1) Καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Ἡ περιγραφή τῆς περιόδου ταύτης εἶναι λίαν περίεργος διὰ τὰς περιεχομένας εἰδήσεις περὶ τῆς τότε κατστάσεως τῶν χωρῶν τούτων.